

fortassis ex illustri *Hoferorum* in *Bavaria* colentium stirpe, qui laborem suum *Mariae Annae* Filiae *Guilelmi* Religiosi *Bav. Ducis*, et *Ferdinandi* Archid. *Austr.* post Imp. II. Conjugi sacrum voluit et signavit: *Actum Aigenn am tag des heiligen Erzengels Michaelis, welcher ist der 29. Septembris Im Jar 1606.* Trias observo: *Vivis* autoris nomen nullibi memorari a Traductore; interpolari quibusdam locis Opus, et hanc rationem *fol. supracit.* reddi: *Das aber etliche schöne exempel so jünger sein gemeldet werden, ist dises ain ursach, dieweill ich mit disen, an ortten, da sichs gereumbt hat, bemeldtes Opus zu uerbessern mich entschlossen habe; demum videri, ignorasse Gattium, Opus istud non multo ante jam germanice a *Cph. Brunone* V. J. Lic. redditum, typisque *Egenolpbianis* *Francof.* 1566. c. elegantibus figg. xylographicis f. inscriptum fuisse *M. Jacobinae* *Badensi*, quae in *Guilelmi* *Constantis* pariter *Bavariae* Ducis toro fuit. Dixi videri; tota enim Versio nostra a *Brunoniana* abit. Meretur ceterum haec *Vivis* Institutio, ut paullo plenius, quam apud singulos Literatores reperias, de ea tradatur. Ut editionem principem *Basil.* 1538. 8. habeam, adduci nequeo. Belgicam praecessisse plusquam vero simile; quomodo enim jam Versio hispanica *Valentiae* typis *Georg. Costillae* 1528. f. prodidisset? Itaque *Brugis* a. 1523. quo, ut supra dixi, ad *Angliae* Reginam missa est, etiam excusam*

autumo, quamvis Exemplar videre non contigerit. Sequatur jam praedicta editio *Basil.* 1538. et *Francofurtana*, itidemque *Basileensis* 1613. 8. Quoniam vero alteri Sexui scriptus fuit Liber, hispanice conversus prodiit, ut dixi, *Valentiae* 1528. f. tum *Caesaraug.* 1555. et *Pinciae* seu *Valisoleti* 1584. 8. italice *Venetis.* 1546. 8. gallice *Lugd.* in 16. *Antverp.* in 8. et ex alia versione apud *Joh. de Tournes* 1580. 16. De versionibus germanicis jam actum est. Anglicae meminit *Nic. Antonius* in *Bibl. Hisp. nova*, quin tamen excusam memoret. Demum lingua primitiva Institutio haec cooptata est in T. II. *Opp. omnium Vivis Basileae* 1555. f. Hunc porro nec suo defuisse Sexui docet Codex sequens.

DCCXX.

Codex chartaceus germ. Sec. R. 324 XVII. Folior. 203. f. eodem nitore perscriptus Versio est Libri *Viviani de Officio Mariti*. Interpres idem *Joh. Jac. Gatt*, qui laborem hunc ipsi *Ferdinando* Archid. *M. Annae* Marito ex eodem Loco, 26. Dec. 1600. dedicat, sincerum se religionis catholicae cultorem, pauperem quidem, sed nobili loco natum, servitiique archiducalis cupidum professus. Innuit praeterea, Libri cujusdam a nato Duce et quondam *Hildesensi* Episcopo vernacule compositi Versionem in latinam linguam se meditari; in eo vero graviter hallucinatur, quod Opus praefens primo

primo gallice *Henrico Galliarum Regi Christianissimo huius nominis octavo* inscriptum, ac inde latine redditum adfirmat, nulla rursus aut *Vivis*, aut Versionis anterioris *Brunonianae* facta mentione. Edidit Opus istud *Vives* hispanice primum in *Anglia* adfectum latine *Brugis* 1528. 8. inscriptum *Joh. Borgiae Candiae Duci*, non *Henrico Galliae Regi*, qui tunc nullus erat; quod si post a. 1547. gallice versum est, *Henricus II.* non VIII. dici debuit, nisi quis *Henricum VIII. Angliae* latere suspicetur. Ceterum de Versione gallica meorum tradit nemo. Editiones latinae secutae sunt *Basil.* 1538. 8. *Francof.* 1613. 8. et *Opp. omn. T. supracit.* Traductio germanica *Cph. Brunonis* eodem cum superiore *Institutione Feminae* anno lucem *Francof.* adspexit. Unum addo. Praefationem suam ita orditur *Vives*: *Cum olim de Institutione scriberem Feminae christianae &c.* Quomodo tò olim subsisteret, nisi editionem hujus Institutionis *Basil.* 1538. alia praecessisset in *Belgio*, ut dixi ad praeced. Codicem?

DCCXXI.

R. 33 Codex membranaceus lat. Sec. XIII. Folior. 528. f. caractere crasso, atro per duas columnas scriptus, et rubricis distinctus ad vetustissimas pertinet collectiones Scriptorum *Hildegardis Virginis Antistitae Montis S. Roberti prope Bingham*, quae annum 1178. supremum vitae habuit, cujusque

non pauca retuli superiori Volumine. Hic primum locum occupat *Liber Sciuias*, dictus, ut *Fabricio Bibl. med. Lat. L. 8. p. 260.* visum, a *Sciens Vias*, vel *Sciendo, Videndo, Afferendo.* Dividitur is in III. *Partes*, quarum quaelibet in *Visiones* et *Capitula* subdividitur, et in Codice *Elenchum* praefert. Prooemium, quod incipit: *Et ecce quadragesimo tertio temporalis cursus mei anno &c.* inscriptum est minio: *Incipit liber Sciuias simplicis hominis. Pretestificacio ueracium uisionum a deo fluentium.* Extat Opus istud in *Corpore Revelatt. Birgittae, Hildeg. et Elizab. Schonauig.* impresso *Colou. 1628. f.*

Fol. 147. praevio Caputum Elencho, qui insignitur: *Incipiunt Capitula prime partis de uiro ad orientem et ad austrum aspiciente, sequitur Liber uite meritorum per simplicem hominem a uiuente luce reuelatorum.* Parti secundae *de uiro ad occidentem et ad septentrionem aspiciente* similis Elenchus praefixus est, uti et tertiae, cujus evulsus est initium, et quartae *de uiro ad austrum et ad occidentem aspiciente*, unde conjicio tertiam inscribi debere *de uiro ad septentrionem et ad orientem aspiciente.* Eodem modo succedunt Pars quinta *de uiro per totum prospiciente orbem*, et sexta *de uiro se cum quatuor plagis terre mouente.* *Auaxdorov* est Opus istud, cujus tamen meminit *Matthaeus Westmonast.* ad an. 1292. et *Tribemius n. 405.* perperam ejus citans initium pro initio *Libri Sciuias;*